

Developing Environmental Law Champions
 Strengthening the Capacity For Environmental and Climate Change Laws in Asia and the Pacific

ASIAN DEVELOPMENT BANK
 LAW AND POLICY REFORM PROGRAM

សាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង
 National University of Management

UN environment programme

គំរូកោសល្យច្បាប់បរិស្ថាន និងការចូលរួមរបស់ស្រី

សាស្ត្រាចារ្យ Amanda Kennedy

សាកលវិទ្យាល័យបច្ចេកវិទ្យា Queensland (អូស្ត្រាលី)

Senior Fellow, Higher Education Academy (អង់គ្លេស)

មេធាវី Gerthie Mayo-Anda

មជ្ឈមណ្ឌលជំនួយផ្នែកច្បាប់បរិស្ថាន

សាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋ Palawan

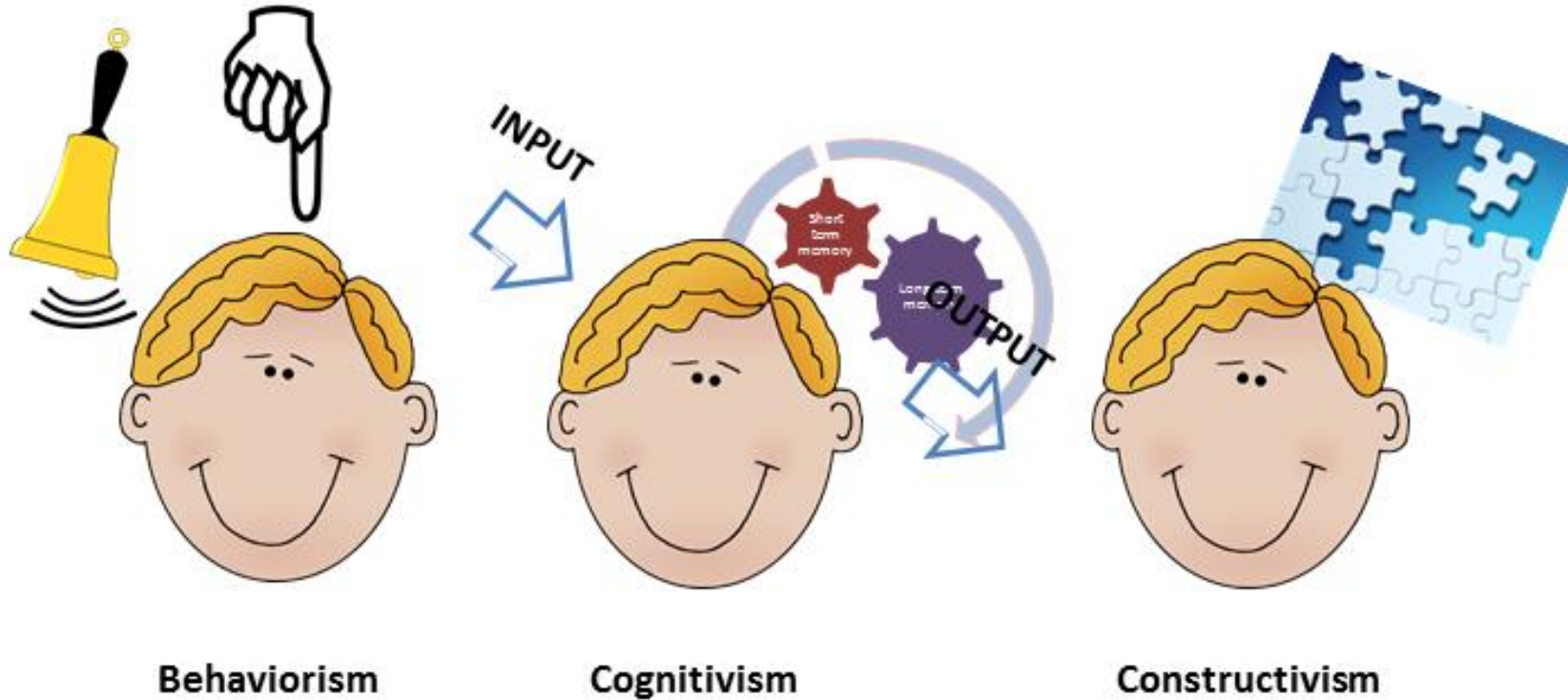
‘គរុកោសល្យ’

មកពីភាសាក្រិច *paidagōgos*

(paidos = កុមារ + agogos = អ្នកដឹកនាំ)

ជាពិសេស គរុកោសល្យ គឺជាវិទ្យាសាស្ត្រនៃ
ការបង្រៀន - វិធីសាស្ត្រនៃការអប់រំ

ទ្រឹស្តីនៃការរៀនសូត្រ

Behaviorism

Cognitivism

Constructivism

- **Behaviourism:** ការរៀនសូត្របែបគ្រូមជ្ឈមណ្ឌល ចំណេះដឹងជាទំនិញដែលត្រូវផ្ទេរពីគ្រូបង្រៀនទៅសិស្ស
- **Cognitivism:** ចាត់ទុកចំណេះដឹងជាការស្ថាបនាយ៉ាងសកម្មដោយអ្នកសិក្សា ដោយសារពួកគេត្រូវដំណើរការអ្វីដែលពួកគេដឹង ដោយគ្រូបង្រៀនដើរតួជាអ្នកសម្របសម្រួលច្រើនជាងការនាំផ្លូវការរកឃើញរបស់សិស្ស
- **Constructivism:** សិស្សមជ្ឈមណ្ឌល ការយល់ឃើញថាការរៀនសូត្រជារឿងបុគ្គល - មានភាពខុសគ្នាចំពោះមនុស្សម្នាក់ៗ គ្រប់គ្រងដោយអ្នកសិក្សា

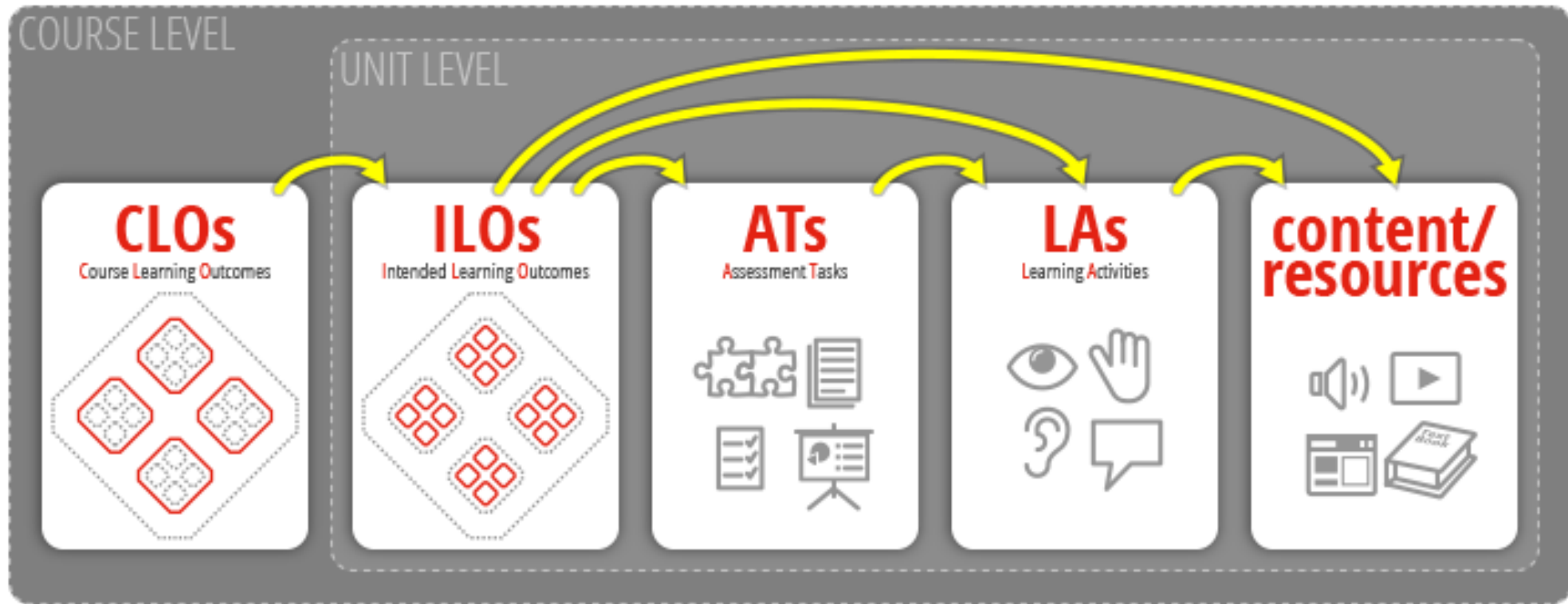
ការសម្របបែបស្ថាបនា

“ការសម្របបែបស្ថាបនា គឺជាការរៀបរៀងការបង្រៀន ដែលអ្វីដែលសិស្សគួរតែបាន រៀនសូត្រ និងរបៀបដែលពួកគេគួរតែបង្ហាញអំពីការរៀនសូត្ររបស់ពួកគេ ត្រូវបាន បញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ មុនពេលការបង្រៀនចាប់ផ្តើម។ បន្ទាប់មក ការបង្រៀនត្រូវបាន រៀបរៀងដើម្បីរួមបញ្ចូលសិស្សនៅក្នុងសកម្មភាពរៀនសូត្រ ដែលបង្កើនឱកាសរបស់ ពួកគេក្នុងការសម្រេចបាននូវលទ្ធផលទាំងនោះ ហើយកិច្ចការវាយតម្លៃត្រូវបាន រៀបរៀងឡើងដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានការវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ថាតើលទ្ធផលទាំងនោះ សម្រេចបានល្អដល់កម្រិតណា”

Biggs, J. (២០១៤). ការសម្របបែបស្ថាបនានៅក្នុងការបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ.
HERDSA ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៅឧត្តមសិក្សា ១ ៥-២២

ការសម្របសម្រួលស្ថាបនា

Beale Gurney & Nell Rundle, CC BY-SA:

<https://elibrary.utas.edu.au/lor/items/27385ef0-d14e-44e7-a5ca-fa6f8e501281/1/>

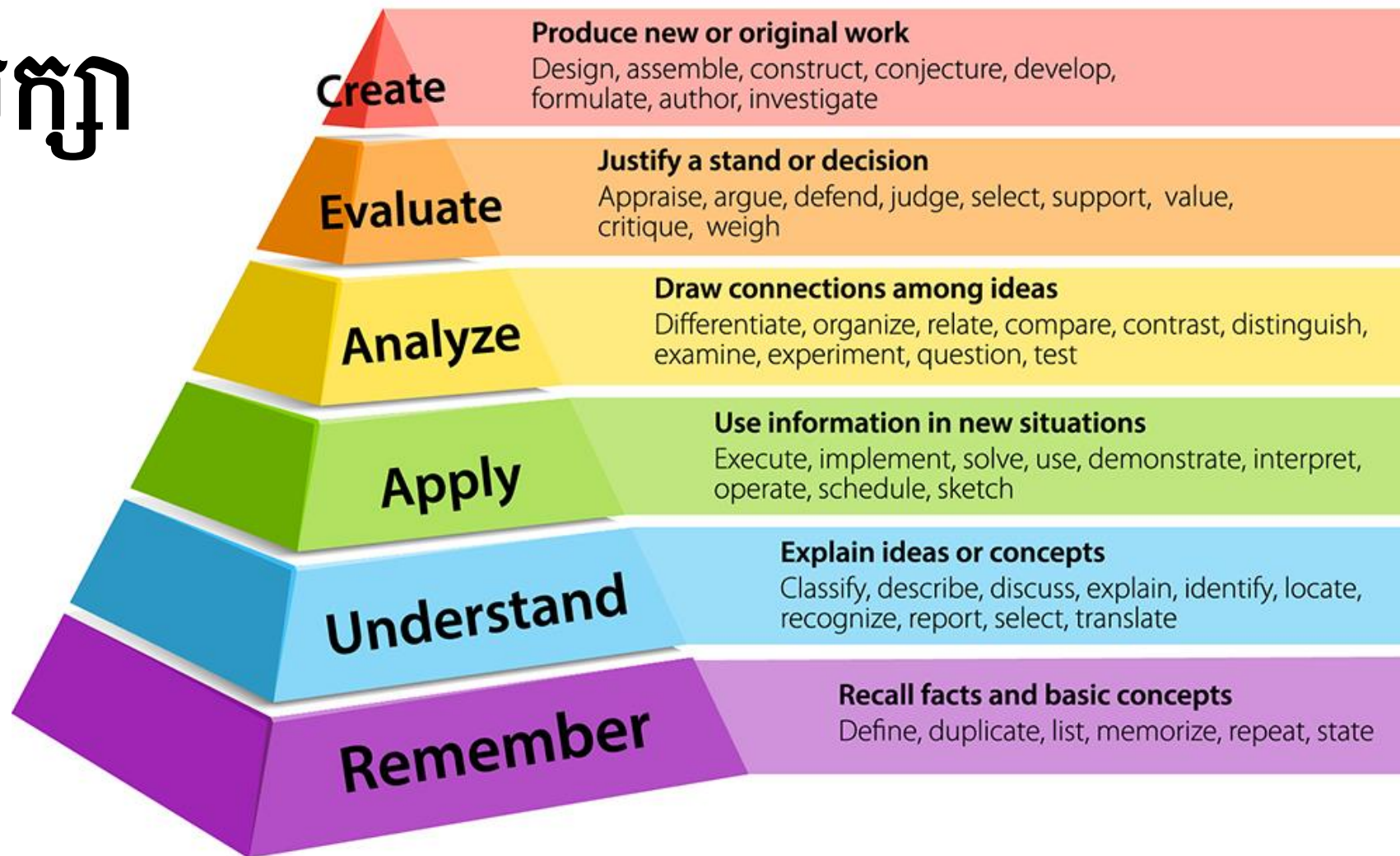
លទ្ធផលសិក្សា

- សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីអ្វីដែលអ្នកសិក្សាត្រូវបានរំពឹងថានឹងដឹង យល់ និង/ឬ អាចបង្ហាញបាន បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ដំណើរការសិក្សា
- ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីអភិក្រមសិស្សមជ្ឈមណ្ឌលច្រើនជាងគ្រូមជ្ឈមណ្ឌល
- អាចកែលម្អការរៀបរៀងវគ្គសិក្សា - ផ្តល់ភាពច្បាស់លាស់ និងតម្លាភាព កាន់តែខ្លាំង
- អ្វីដែលអ្នកសិក្សាត្រូវធ្វើ (ជាជាងអ្វីដែលគ្រូនឹងធ្វើ)
- ការរៀនសូត្រអំពីវត្តិករណ៍អាចជួយរៀបរៀងលទ្ធផលសិក្សាបានល្អ...

ការរៀបរៀង លទ្ធផលសិក្សា

វគ្គិករណ៍របស់ Bloom

ការវាយតម្លៃ

- ផ្តល់ឱកាសឲ្យសិស្សបង្ហាញថា តើពួកគេសម្រេចលទ្ធផលសិក្សាបានល្អដល់កម្រិតណា
- ការវាយតម្លៃតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យធ្វើឱ្យស្តង់ដារនៃសមិទ្ធផលមានភាពច្បាស់លាស់ និងអនុញ្ញាតឱ្យមានការវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ និងប្រកបដោយតម្លាភាព
 - ផ្តល់ជូនសិស្សនូវព័ត៌មានអំពីគុណភាព ឬលក្ខណៈ ដែលនឹងត្រូវប្រើដើម្បីវាស់ស្ទង់ការសម្រេចលទ្ធផលសិក្សារបស់ពួកគេ - តើអ្វីនឹងត្រូវយកមកពិចារណានៅក្នុងការវិនិច្ឆ័យអំពីលទ្ធផលរបស់ពួកគេ?
- ការពិចារណាមួយចំនួននៅក្នុងការរៀបរៀងការវាយតម្លៃ (បានកែសម្រួលពី Boud ខាងក្រោម)
 - តើកិច្ចការនោះមានយថាភាព និងស្ថិតនៅក្នុងពិភពពិតដែរឬទេ?
 - តើវានឹងស្ថិតនៅកន្លែងដែលត្រឹមត្រូវ ក្នុងនាមជាសកម្មភាពសិក្សាដ៏មានតម្លៃមួយដែរឬទេ?
 - តើវាជំរុញសិស្សឱ្យអភិវឌ្ឍស្មារតីនៃការវិនិច្ឆ័យរបស់ពួកគេផ្ទាល់ ដែលពួកគេអាចប្រើប្រាស់នៅពេលអនាគតបានដែរឬទេ?

For further information – see Boud, D. (1998). Assessment and learning– unlearning bad habits of assessment. *Presentation to the Effective Assessment at University Conference*, University of Queensland. Online at: http://damianeducationresearchlinks.wikispaces.com/file/view/unlearningassessment_Boud.pdf

ឧទាហរណ៍អំពីការវាយតម្លៃនៅក្នុងផ្នែកច្បាប់...

- បែបសង្ខេប – កំណត់ចំណាត់ថ្នាក់នៅចុងបញ្ចប់នៃឆមាស ដើម្បីចង្អុលបង្ហាញអំពីវិសាលភាពនៃលទ្ធផលដែលសិស្សសម្រេចបាន
- បែបទម្រង់ – ផ្តល់មតិត្រឡប់ ដើម្បីជួយដល់ការរៀនសូត្រ មិនប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់របស់សិស្សដោយផ្ទាល់នោះទេ (ប៉ុន្តែក៏អាចធ្វើបាន)
- ប្រភេទនៃការវាយតម្លៃ
 - ការប្រឡង ១០០% ដោយគ្មានមតិត្រឡប់ (ការប្រឡង “ធ្វើ ឬ ស្លាប់”) ឬ ...
 - ... ជាច្រើនប្រភេទផ្សេងទៀត ដែលអាចបង្ហាញសមិទ្ធភាពនៃលទ្ធផលសិក្សាជាក់លាក់របស់អ្នកបានកាន់តែច្បាស់ - ប្រើការលាយបញ្ចូលគ្នានៃការវាយតម្លៃបែបទម្រង់ និងបែបសង្ខេប (ប្រើបែបទម្រង់ជាចម្បង)

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម – Lasso, R. A. (២០១០). តើសិស្សរបស់យើងរៀនសូត្រ ដោយប្រើការវាយតម្លៃដើម្បីវាស់ស្ទង់ និងពង្រឹងការរៀនសូត្រ និងសមិទ្ធកម្មនៅសាលាច្បាប់ដែរឬទេ? *Barry Law Review* ១៥ ៧៣. មាននៅអនឡាញ នៅ៖ <https://core.ac.uk/download/229020336.pdf>

សកម្មភាពសិក្សា

- មិនមានសកម្មភាពសិក្សា “ត្រឹមត្រូវ” នៅក្នុងច្បាប់នោះទេ - ប្រើការរួមបញ្ចូលគ្នានៃយុទ្ធសាស្ត្រដែលស័ក្តិសមនឹងរចនាបថនៃការបង្រៀនរបស់អ្នក និងតម្រូវការនៃការសិក្សារបស់អ្នកសិក្សារបស់អ្នក
 - តើអ្វីនឹងជួយពួកគេក្នុងការអភិវឌ្ឍជំនាញ ដើម្បីបង្ហាញអំពីសមិទ្ធផលនៃលទ្ធផលសិក្សា?
- ទំនោរឆ្ពោះទៅរកការបង្ហាត់បង្រៀនផ្នែកច្បាប់ ដែលចំណាយពេលយូរជាងមុន – តើមានវិធីសាស្ត្រអ្វីខ្លះទៀត ដែលធ្វើឱ្យការបង្រៀនកាន់តែ “សកម្ម” និងមានលក្ខណៈសិស្សមជ្ឈមណ្ឌល?
 - ការធ្វើសេចក្តីព្រាង និងការរាយការណ៍នៅក្នុងក្រុមតូច
 - ការពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀនដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធ
 - ការពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀនដោយសេរី
 - ការប្រមូលផ្តុំគំនិត និងការរាយការណ៍

ការធ្វើសេចក្តីព្រាង និងការរាយការណ៍នៅក្នុងក្រុមតូច

សកម្មភាពនេះអាចរួមបញ្ចូលលំហាត់នៃការធ្វើសេចក្តីព្រាងមួយចំនួនដូចជា៖

- ការធ្វើសេចក្តីព្រាងលិខិត/ញត្តិទៅកាន់លេខាធិការ ឬប្រធានមន្ទីរបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិខេត្ត (DENR) ទាក់ទងនឹងរឿងរ៉ាវ ឬបញ្ហាបរិស្ថាន
- ការធ្វើសេចក្តីព្រាងវិសោធនកម្មបញ្ញត្តិជាក់លាក់នៃបទបញ្ជា ឬច្បាប់មូលដ្ឋាន ការធ្វើសេចក្តីព្រាងបណ្តុំវត្ថុបំណងសម្រាប់ច្បាប់ថ្មី
- ចំពោះប្រធានបទជាក់លាក់ ទាក់ទងនឹងការនេសាទ សកម្មភាពការធ្វើសេចក្តីព្រាងនៅក្នុងក្រុមតូច ពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើសេចក្តីព្រាងលិខិតជូនមន្ត្រី DENR ខេត្ត ដើម្បីបញ្ជូនទៅកាន់ការិយាល័យរបស់គាត់ នូវបញ្ហានៃការទន្ទ្រានដីធ្លីខុសច្បាប់នៅក្នុងក្រុងរបស់ពួកគេ ដែលបានបំផ្លាញតំបន់ព្រៃកោងកាង និងវាលស្មៅសមុទ្រ
- លិខិត/ញត្តិបែបនោះ អាចជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ DENR ក្នុងការស៊ើបអង្កេត និងជាលទ្ធផល នាំឲ្យមានការចាត់វិធានការអនុវត្តច្បាប់បរិស្ថាន

ការពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀនដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធ

- ផ្អែកលើចំណុចជាក់លាក់ដែលសាស្ត្រាចារ្យ/គ្រូបង្រៀនចង់ពិភាក្សា ឬជជែកវែកញែក
- មានប្រយោជន៍នៅពេលដែលសិស្សមិនចូលរួម ឬមិនឆ្លើយតប
- ជាញឹកញាប់ ត្រូវប្រើប្រាស់នៅក្នុងក្រុមតូចៗ ប៉ុន្តែក៏អាចប្រើនៅក្នុងទម្រង់នៃការបង្រៀនបានដែរ
- វិធីសាស្ត្រអំពីរបៀបធានាថាការពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀនមានរចនាសម្ព័ន្ធ អាចរួមមាន
 - ការកំណត់ ឬការបែងចែកសម្ភារៈអាន រួមជាមួយសំណួរមួយចំនួន ដែលសិស្សអាចឆ្លើយតបបាន បន្ទាប់មកអាចពិភាក្សាក្នុងអំឡុងពេលរៀនសូត្រ
 - សំណួរ ឬចំណុចពិភាក្សាអាចត្រូវបានដកស្រង់ចេញពីសិស្ស ហើយបន្ទាប់មកសង្ខេបជា Powerpoint ក្នុងអំឡុងពេលរៀនសូត្រ

ការពិភាក្សានៅក្នុងថ្នាក់រៀនដោយសេរី

- រួមបញ្ចូលការពិភាក្សាអំពីចំណុចដែលបានលើកឡើងដោយគ្រូបង្រៀន/សាស្ត្រាចារ្យ និងសិស្សណាម្នាក់ ទាក់ទងនឹងប្រធានបទ
- ការពិភាក្សាអាចផ្អែកលើអត្ថបទកាសែត ទិនានុប្បវត្តិ ការចាក់ផ្សាយសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ ឬការបង្ហោះតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមស្តីពីបញ្ហាបរិស្ថាន
- សិស្សគួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យអានកាសែត ទិនានុប្បវត្តិ ព្រមទាំងស្តាប់ការផ្សាយព័ត៌មាន និងសេចក្តីអត្ថាធិប្បាយ
- សិស្សក៏គួរតែត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យនាំយកសម្ភារៈដែលពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទដែលបានកំណត់ ចូលក្នុងថ្នាក់ ដើម្បីបង្កើតកិច្ចពិភាក្សាផងដែរ
- សិស្សក៏អាចបង្កើតចំណុចពិភាក្សាផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ ដែលអាចត្រូវបានពិភាក្សាជាក្រុមតូចៗក្នុងថ្នាក់រៀន
- វិធីសាស្ត្រនេះអនុញ្ញាតឱ្យសិស្សផ្តួចផ្តើមគំនិត ឬមាននវានុវត្តន៍ ដោយផ្អែកលើចំណាប់អារម្មណ៍ ឬទស្សនៈរបស់ពួកគេលើប្រធានបទជាក់លាក់មួយ ហើយជាលទ្ធផល បង្កើតការយល់ដឹងរបស់ពួកគេដោយផ្ទាល់។

ការប្រមូលផ្តុំគំនិត និងការរាយការណ៍

- ដំណើរការនៃការប្រមូលផ្តុំគំនិត អនុញ្ញាតឱ្យក្រុមទាំងមូល ឬក្រុមតូចៗនៅក្នុងថ្នាក់រៀន បង្កើតគំនិតជាច្រើនលើប្រធានបទ ឬបញ្ហាជាក់លាក់មួយ
- សិស្សអាចប្រើកុំព្យូទ័រ ក្តារខៀន ក្រដាសម៉ានីល និង metacards នៅក្នុងដំណើរការបង្កើតគំនិត
- នៅពេលបានអនុវត្តនៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាក្រុមធំរួចរាល់ហើយ គ្រូបង្រៀន/សាស្ត្រាចារ្យ ឬសិស្សស្ម័គ្រចិត្តអាចដឹកនាំការពិភាក្សាបាន។ នៅពេលអនុវត្តនៅក្នុងក្រុមតូចៗ ក្រុមនីមួយៗត្រូវកំណត់អ្នកដឹកនាំ/អ្នកសម្របសម្រួលការពិភាក្សា និងអ្នករាយការណ៍។ សិស្សម្នាក់ ឬពីរនាក់ អាចរៀបចំការកត់ត្រានៅលើក្តារខៀន ឬជា Powerpoint
- ការប្រមូលផ្តុំគំនិតក៏អាចត្រូវបានធ្វើឡើងជាក្រុមតូចៗផងដែរ។ ក្រុមនីមួយៗនឹងកំណត់អ្នកដឹកនាំការពិភាក្សា និងអ្នករាយការណ៍
- គំនិតនេះគឺ ដើម្បីបង្កើតប្រធានបទពិភាក្សា ឬបញ្ហាទាក់ទងនឹងប្រធានបទនៅក្នុងថ្នាក់រៀន ហើយបន្ទាប់មកធ្វើការពិភាក្សាយ៉ាងស៊ីជម្រៅ

បរិយាកាសសិក្សា

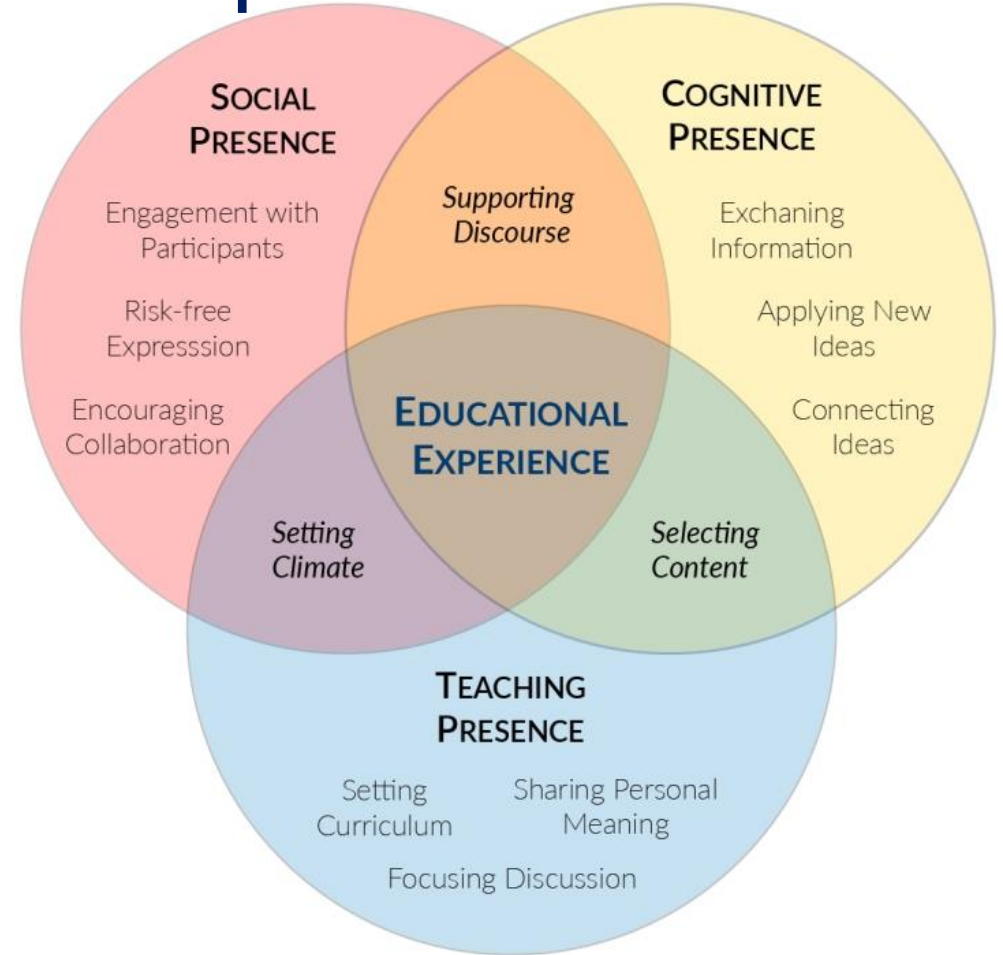

- បរិយាកាសសិក្សាទូទៅ រួមបញ្ចូល អភិក្រមនៃការអប់រំ (សិស្ស ឬគ្រូមជ្ឈមណ្ឌល?) លក្ខណៈរបស់សិស្ស (និស្សិតឆ្នាំទីមួយ? ឆ្នាំចុងក្រោយ?) បរិបទវប្បធម៌ វត្តមាន ដោយផ្ទាល់ ឬតាមបែបនិម្មិត
- ពុំមានវិធីតែមួយគត់ ក្នុងការបង្កើតបរិយាកាសសិក្សាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុង ផ្នែកច្បាប់នោះទេ
- បរិយាកាសសិក្សាអាចពង្រីកខ្លួននៅខាងក្រៅថ្នាក់រៀន - ចូរគិតអំពីអភិក្រមចម្រុះ ដែលប្រើប្រាស់ភាពជំនាញរបស់គ្រូបង្រៀន និងអ្នកជំនាញដទៃទៀត ឬបទពិសោធន៍ ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេនៅក្នុងទីតាំងនៃកន្លែងធ្វើការ/ឧស្សាហកម្ម ឬតាមរយៈមិត្តភក្តិ

ការចូលរួមរបស់សិស្ស

- វត្តមាននៃការយល់ដឹង
 - ការប្រាស្រ័យទាក់ទងដែលជួយសម្រួលដល់ការគិតពិចារណា ដែលសិស្សបង្កើតឡើង និងបញ្ជាក់អំពីអត្ថន័យ
- វត្តមានផ្នែកសង្គម
 - វិសាលភាពដែលអ្នកចូលរួមធ្វើការកំណត់អត្តសញ្ញាណជាមួយសហគមន៍របស់ពួកគេ និងអភិវឌ្ឍទំនាក់ទំនងអន្តរបុគ្គល សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការ “ការពារខ្លួនឯងនៅផ្នែកសង្គម និងផ្នែកផ្លូវចិត្ត ថាជាបុគ្គល “ពិតប្រាកដ”។
- វត្តមានរបស់គ្រូបង្រៀន
 - ការរៀបរៀង និងការគ្រប់គ្រងដំណើរការនៃការយល់ដឹងនិងសង្គម ដើម្បីសម្រេចបាននូវលទ្ធផលសិក្សា

បណ្តុំគំរូនៃការសួរសំណួរ

Adapted from Garrison, D.R., Anderson, T., Archer, W. (1999) Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education* 2(2), 87-105